

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jméno autora: Mgr. Hana Boháčová

Datum vytvoření: 28. 1. 2013

Číslo DUMu: VY_12_INOVACE_18_CJL_M

Ročník: II.

Český jazyk a literatura

Vzdělávací oblast: Jazykové vzdělávání a komunikace, Estetické vzdělávání

Vzdělávací obor: Jazyk a komunikace

Tematický okruh: Tvarosloví

Téma: Podstatná jména pomnožná

Metodický list/anotace:

Žáci pracují s textem, vyhledávají podstatná jména pomnožná a seznámí se s tím, co tato jména většinou označují. Cvičení je možné nakopírovat a rozdat žákům pro samostatnou práci. Možno využít jako opakování v dalších ročnících.

Podstatná jména pomnožná

Pluralia tantum

**Mají pouze tvar množného čísla
a označují 1 osobu nebo věc**

Vyhledejte v textu podstatná jména pomnožná

Jsme parta přátel z Pardubic, Budějovic a Kaplice. Moc se těšíme na Velikonoce, protože bude ještě sníh a my pojedeme na velikonoční prázdniny do Tater. Sbalíme si nejen sáně, ale i teplé věci, a to především kalhoty, svetry, šály a čepice, vypneme elektrická kamna a dobře zamkneme dveře od bytu. Moje sestra si bere s sebou housle, protože bude slavit narozeniny. Škoda, že s námi nepojede Jirka, protože dostal příušnice a musí ležet doma. Snad příště, o Vánocích, nám to všem vyjde. Držte nám palce!

Řešení:

Jsme parta přátel z **Pardubic**, **Budějovic** a **Kaplice**. Moc se těšíme na **Velikonoce**, protože bude ještě sníh a my pojedeme na velikonoční **prázdniny** do **Tater**. Sbalíme si nejen **sáně**, ale i teplé věci, a to především **kalhoty**, svetry, šály a čepice, vypneme elektrická **kamna** a dobře zamkneme **dveře** od bytu. Moje sestra si bere s sebou **housle**, protože bude slavit **narozeniny**. Škoda, že s námi nepojede Jirka, protože dostal **příušnice** a musí ležet doma. Snad příště, o **Vánocích**, nám to všem vyjde. Držte nám palce!

Co označují pomnožná podstatná jména?

- Zeměpisná jména (Tatry, Budějovice, Pardubice)
- Části těla (ústa, játra)
- Nemoci (spalničky, zarděnky, příušnice)
- Části domu (dveře)
- Nástroje (kleště, vidle, sáně, housle)
- Oděv (kalhoty)
- Svátky, slavnosti (Vánoce, Velikonoce)

Skloňování pomnožných jmen místních a jmen svátků

- Pomnožná jména na -y, -any se skloňují podle vzoru hrad, ve 2. pádě jsou bez koncovky (Vinohrady, Klatovy, Hradčany)
- Mužský rod na -ly, -sy, -zy mají v 6. pádě -ích (Kobylisy, Neumětely)
- Podst. jména na -e, -ice mají skloňování jako růže – v 2. pádě bez koncovky (Hranice, Budějovice, Strakonice), ve 3. pádě -ím, některá mají vedle -ím také -ům (Budějovicům i Budějovicím)
- Podle vzoru žena se skloňují Čechy, Uhry, Benátky apod.
- Jména svátků mají tvary podle růže – ve 2. pádě jsou bez koncovky, ve 3. pádě -ům, v 7. pádě oba tvary – Vánoci i Vánocemi, ale jen Hromnicemi apod.

Doplňte správné tvary podstatných jmen v závorce:

Hokejisté (Karlovy Vary) se utkaly v (Pardubice). Přijeli jsme do (Krkonoše). V (Beskydy) se nám líbilo. V (Hořice na Šumavě) je nádherná příroda. Navštívili jsme lázně v (Poděbrady a Karlovy Vary). Kdy byla bitva u (Lipany)? Před (Vánoce) se velmi ochladilo. O (Vánoce) pojedeme do (Jeseníky). V (Benátky) jsem byl jen jednou. Podle pověsti běžel Šemík k (Neumětely). Mezi (Hromnice) a (Velikonoce) bývá velká zima.

Řešení

Hokejisté **Karlových Varů**, **Var** se utkaly v **Pardubicích**.
Přijeli jsme do **Krkonoš**. V **Beskydech** se nám líbilo. V **Hořicích** na Šumavě je nádherná příroda. Navštívili jsme lázně v **Poděbradech** a **Karlových Varech**. Kdy byla bitva u **Lipan**? Před **Vánocemi**, **Vánoci** se velmi ochladilo. O **Vánocích** pojedeme do **Jeseníků**. V **Benátkách** jsem byl jen jednou. Podle pověsti běžel Šemík k **Neumětelům**. Mezi **Hromnicemi** a **Velikonoci**, **Velikonocemi** bývá velká zima.

Obecně o skloňování pomnožných podstatných jmen

**U pluralií tantum zaniklo povědomí o rodu, bez srovnání se
vzory nejsme schopni určit, jakého jsou rodu.**

Skloňují se podle svých příslušných vzorů v množném čísle!

**K počítání pomnožných podstatných jmen se užívají druhové
číslovky (patery dveře)**

Určete, podle jakého vzoru se tato podstatná jména skloňují

Kamna

Města

Dveře

Růže

Ústa

Města

Spalničky

Ženy

Vinohrady

Hrady

Uhry

Ženy

Housle

Růže

Kalhoty

Ženy

Sáně

Růže

Citace, zdroje a literatura

- GREPL, Miroslav a kol.. Příruční mluvnice češtiny. Vyd. 1.. Praha : NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 1995. 800 s. ISBN 80-7106-134-4.
- MGR. MUŽÍKOVÁ , Olga a kol. *Odmaturuj z českého jazyka*. Brno: Didaktis, spol.s r.o., 2007, ISBN 80-7358-082-9.